

Lausunto

29.04.2026

Asia: VN/1878/2025

Lausuntopyyntö HE rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakentamislain muuttamiseksi sekä energiatodistusta että rakennuksen ilmastaselvityksestä koskevien asetusten muuttamiseksi

Lausunto

Kommentit hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Pidämme tarpeellisena täsmentää hallituksen esitystä laiksi rakentamislain muuttamisesta siltä osin, että määriteltäisiin A+ energiatehokkuusluokkaan perusparannellun rakennuksen soveltamisala ilmastaselvitysvelvollisuuteen ja raja-arvosääntelyyn nähden (Rakentamislaki 38 § ja 38 a §).

Haluamme lisäksi nostaa esille käytännön vaikutukset, joita liittyy elinkaaren hiilijalanjälki- ja hiilikädenjälkitietojen ilmoittamiseen energiatodistuksessa (Rakentamislaki 9 a §). Tämän myötä selvitysmenettely muodostuu vaiheittaiseksi: energiatodistus laaditaan ensin, ilmastaselvitys viimeistellään energiatodistuksen tietojen perusteella, minkä jälkeen hiilijalanjälki- ja hiilikädenjälkitiedot siirretään energiatodistukseen. Tämä lisää prosessin hallinnollista kuormitusta sekä aiheuttaa aikatauluvaikutuksia tiedonsiirtotarpeiden myötä. Nämä korostuvat erityisesti niissä tapauksissa, joissa ilmastaselvitys ja energiatodistus laaditaan eri toimijoiden toimesta.

Kommentit ympäristöministeriön asetukseen rakennuksen energiatodistuksesta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta

-

Kommentit ympäristöministeriön asetukseen rakennuksen ilmastaselvityksestä ja rakennustuoteluettelosta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta

3 § Vähähiilisyiden arvioinnin kohde – Liitteen 1 mukaisten rakennusosien sisällyttämisessä arviointiin on syytä huomioida TATE-järjestelmien ja -laitteiden laskentalaajuuden laajenemisen vaikutukset sekä laskennassa käytettäviin lähtötietoihin, että kansallisen päästötietokannan taulukkoarvoihin. Raja-arvosääntelyn piirissä olevan rakennuksen hiilijalanjäljen arvioinnin kannalta on olennaista, että laajennettuja TATE-järjestelmiä koskevat taulukkoarvot ja niiden hiilijalanjälkivaikutukset sisällytetään kansalliseen päästötietokantaan (Rakentamislaki 15 §

Kansallinen päästötietokanta) riittävän ajoissa. Tämä on tärkeää, jotta toimijoilla on mahdollisuus valmistautua laskennan lähtötietoihin, menetelmiin ja lopputuloksiin kohdistuviin muutoksiin.

13 a § Rakennustuotteiden käyttö, 13 b § Rakennuksen kunnossapito, 13 c § Rakennuksen korjaukset – Ilmastaselvityksen uusien elinkaaren vaiheiden (B1, B2, B3) huomioimisen edellytyksenä on, että arvioinnissa tarvittavat tiedot löytyvät kansallisesta päästötietokannasta (Rakentamislaki 15 § Kansallinen päästötietokanta). Käytännön laskennan kannalta on lisäksi olennaista, että selkeästi määritellään, millä tiedoilla ja oletuksilla laskentaa suoritetaan, sillä tällä on suora vaikutus käytettäviin lähtötietoihin ja sitä kautta myös laskennan lopputulokseen eli raja-arvosäänneltyyn rakennuksen hiilijalanjälkeen. Olennaista on myös tietojen riittävän aikainen saatavuus, jotta toimijoilla on mahdollisuus valmistautua laskentamenetelmiin ja lähtötietoihin kohdistuviin muutoksiin.

21 § Erytistilanteiden arviointi – Asetuksen 2/2026 5 §:n 2 momentin mukaisesti raja-arvon ylittävälle rakennukselle tulisi sallia vain materiaalmäärään perustuva erillinen laskelma hiilijalanjäljen lisäisyydestä erityistilanteen aiheuttamana. Raja-arvoylityksen perustelevan laskelman ei tulisi perustua vertailuna vastaavaan hankkeeseen, jossa ei ole kyseistä erityisominaisuutta (Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ilmastaselvityksestä ja rakennustuoteluettelosta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta, perustelumuuisto luonnos 12.3.2026, s. 15). Rakennusten materiaaliperusteinen hiilijalanjälki muodostuu useiden toisiinsa kytkeytyvien tekijöiden kokonaisuudesta, johon vaikuttavat mm. arkkitehtuuri, tilaratkaisut, rakenneratkaisut ja materiaalivalinnat. Tästä syystä on käytännössä lähes mahdotonta löytää vertailurakennusta, joka rakennuksen korkeutta tai kantavia ja jäykistäviä rakenteita lukuun ottamatta vastaisi muilta hiilijalanjälkeen vaikuttavilta ominaisuuksiltaan tarkasteltavaa rakennusta. Tämä seurauksena olisi todennäköistä, että hankkeiden hiilijalanjäljen ylityksen perustelut eivät perustuisi todellisiin vaikutuksiin vaan seikkaperäisiin eroihin rakennusten hiilijalanjäljessä. Näin ollen arvioimme, että raja-arvon ylitystä perustelevan laskelman tulee perustua vain tarkasteltavan rakennuksen ominaisuuksissa tapahtuviin muutoksiin ja niiden vaikutuksiin materiaalmäärässä.

Erytistilanteiden arvioinnin ja raja-arvoylitysten osalta pidämme tärkeänä, että raja-arvosäännelty rakennuksen hiilijalanjäljen tulos ja perustelut ylitykselle toimitetaan rakennusvalvontaviranomaiselle jo rakentamislupavaiheessa. Tämä olisi perusteltua, sillä viranomaisen tehtävänä on arvioida, täyttyvätkö pykälän mukaisen välttämättömän erityistilanteen edellytykset (Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ilmastaselvityksestä ja rakennustuoteluettelosta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta, perustelumuuisto luonnos 12.3.2026, s. 15). Mikäli edellytykset eivät täyty, olisi hankkeessa vielä mahdollista tehdä toimenpiteitä raja-arvon alittamiseksi.

Virkkunen Antti
Insinööritoimisto Vesitaito Oy - Vähähiilisen rakentamisen yksikkö